

Ove von Spaeth

På sporet af
Moses' arv
fra Egypten

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk

PÅ SPORET AF MOSES' ARV FRA EGYPTEN

Ove von Spaeth

VidsomsNettet
www.visdomsnettet.dk

På sporet af Moses' arv fra Eypthen

Af Ove von Spaeth

*Nye opdagelser og interessante fund
i forbindelse med Moses-gåden
reetablerer vigtige historiske sammenhænge.*

Nye opdagelser og interessante fund i forbindelse med Moses-gåden reetablerer vigtige historiske sammenhænge. Alt dette er fremlagt i bogserien "Attentatet på Moses". Heri levendegør et enestående materiale den både eventyrlige og dramatiske baggrund for Moses i Egypten. Moses tilhører vor tidlige histories mest indsigtfulde og spirituelle personligheder:

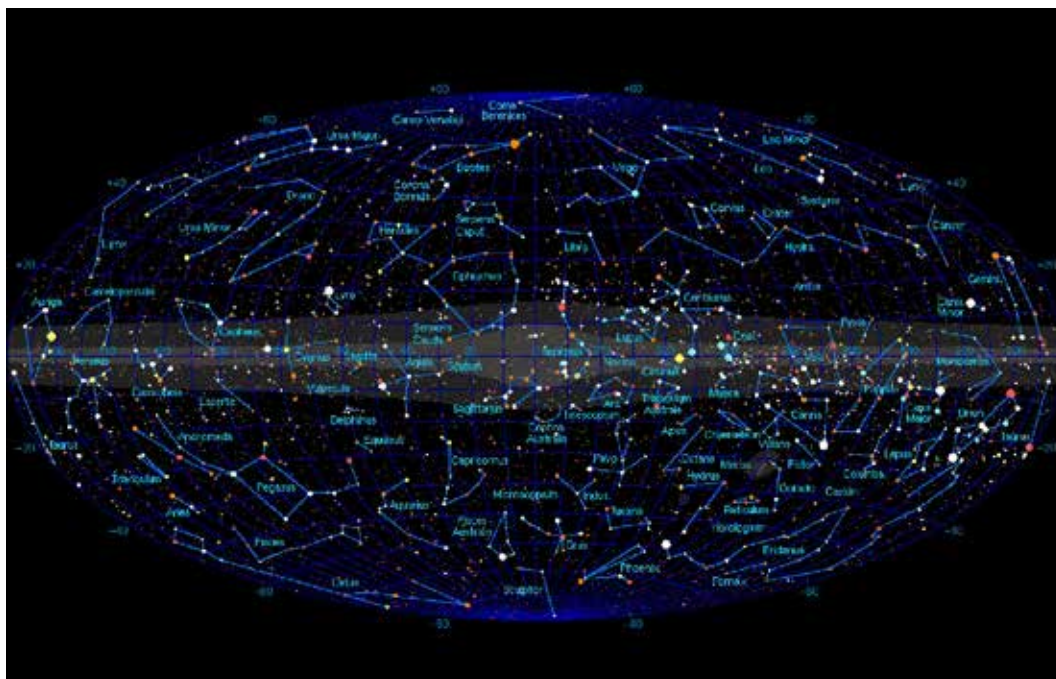
Det store antal nye spændende oplysninger om Moses blev tilvejebragt ved et årelangt, grundigt undersøgelsesarbejde. Det foregik ved at opsøge mange ofte fortrængte kilder og sætte dem i relation til seneste forsknings landvindinger.

Siden publiceringen af de første af seriens fem bind har der været mange forespørgsler angående selve bøgernes tilblivelse og forfatterens fremgangsmåde. Til orientering gengives nogle relevante træk fra et mangeårigt hændelsesforløb med særlige omveje og vigtige milepæle – en personlig indføring til forfatterens baggrund for at beskæftige sig med emnet samt om målsætningen for det usædvanlige projekt.

Det evige spørgsmål

At det store verdensrum, kosmos, med stjernerne og planeterne og vores stadige kraftkilde Solen betyder så afgørende meget for hver enkelt af os uanset vores forskellige livsudfoldelse, gælder netop uanset, om vi opholder os på steder, hvor vi sjældent ser himlen. Og også uanset om vi overhovedet er os disse forholds eksistens særlig bevidst. Så selvfølgelig er disse himmelske forhold blevet for

os, at de ofte glider i baggrunden til fordel for mere nære ting, som almindeligvis optager de fleste.

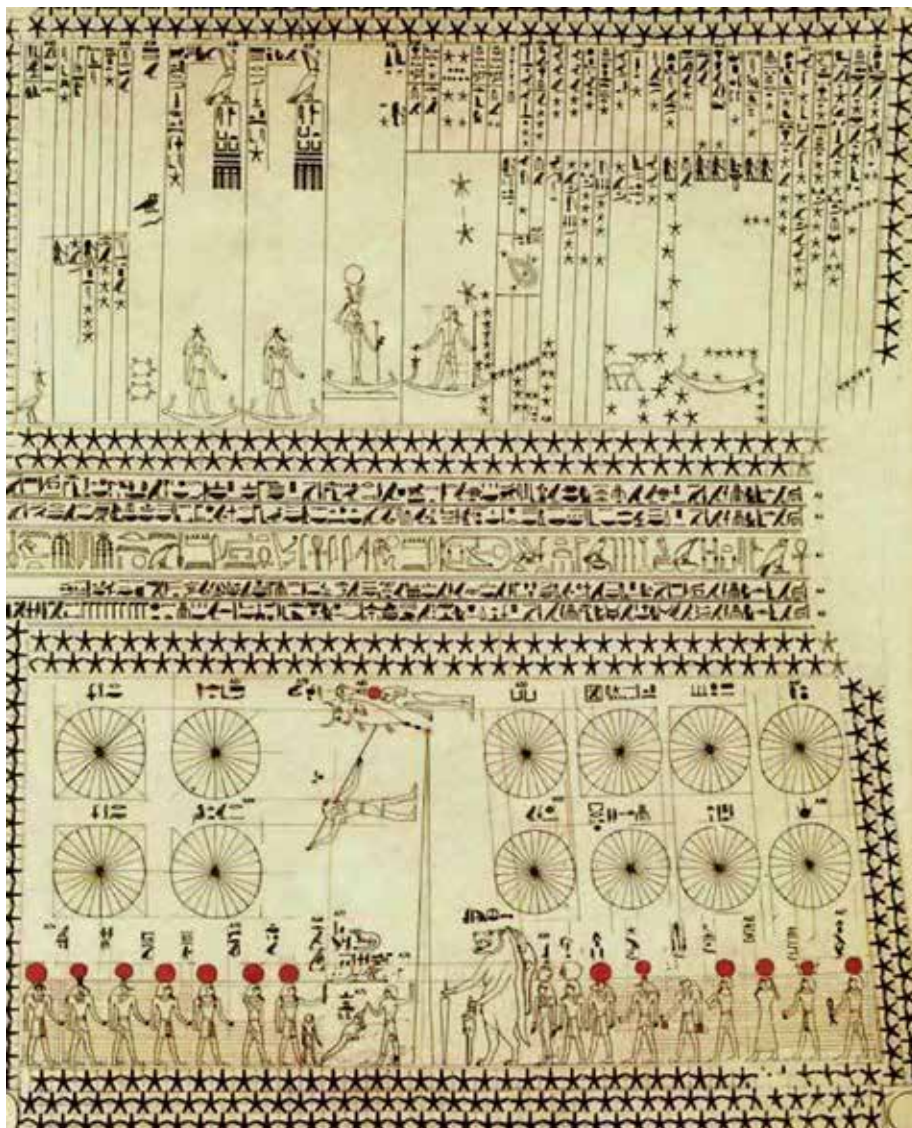
Meget af alt dette gik tidligt op for mig, men rummet og dets stjernehav forblev ofte mere i min bevidsthed end det, der foregik dagligt i nabolaget. Jeg begyndte at læse om, hvordan andre folkeslag gennem tiderne har opfattet disse forhold og videre om vores historiske relationer til astronomien og indflydelsen herfra på vores religioner og tænkemåde. Med andre ord, tilværelsens gåder i det kosmiske perspektiv sat over for vores vesterlandske religioners trosopfattelse – kunne disse elementer overhovedet forenes?

Det fra Bibelen så kendte bud, om at *“elske din næste som dig selv”*, er hos mange knyttet til dét, Jesus lærte fra sig. Men her citerede Jesus i virkeligheden Moses! (fra 3. Mosebog 19,18). Netop dette bud har i tidens løb haft en betragtelig indflydelse. Så hvem var da denne Moses, der levede næsten 1.500 år forud for Jesus? Moses var den tidligst kendte historiske person, der har indstiftet en religion. En religion, der blev en dyb inspiration for tre af de store hovedreligioner, nemlig jødedommen, kristendommen og islam. Og samtidig en religion, der siden hen baserede sig på sin særlige bog, Bibelen, verdens mest udbredte og læste bog, hvis ældste dele netop Moses skrev ifølge traditionen. I flere dele af Bibelen findes der en række ophøjede leveregler og etiske fordringer, men også nogle efter nutidens begreber hårdhændede og grusomme træk. Hvordan kan dette forenes – havde den samme person da skrevet begge dele?

Og kan det være meningen i nutiden, næsten 3.500 år efter Moses' virke, at nogle grupper søger at leve efter den strengeste bogstavelige "forståelse" af disse tekster? Især når sådanne dog omdiskuterede opfattelsesmåder tilmed kan ses destruktivt anvendt i forbindelse med nogle af nutidens store tekstopfattelser tilmed kan ses destruktivt anvendt i forbindelse med nogle af nutidens store politiske og etnisk-religionsmæssige problemer? Kan der være sket noget undervejs med teksterne siden dengang, de blev udarbejdet? Flere af den type spørgsmål var blevet 'vækket' inde i mig, da jeg på egen hånd gik i gang med en række særlige studier.

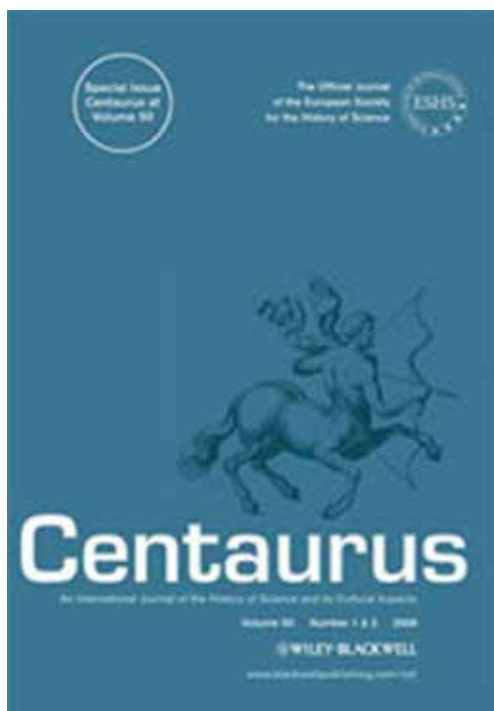
Verdens ældste stjernekort

Min tidligt grundlagte interesse for historie og astronomi førte for 20 år siden til bekendtskab med verdens ældste stjernekort. Det er en smukt udført gammel-egyptisk himmeloversigt optegnet i en særlig form, meget anderledes end hos os. Kortet var fremstillet af den tids største begavelse, dronning Hatshepsuts regerende minister, Senmut. Ved selv at studere flere fagområder såsom historie, religionshistorie, astronomi, den gamle stjernelære, myterne, mv., blev det mig efterhånden klart, at dette stjernekort netop er fra Moses' epoke. Kortet viste sig at beskrive en bestemt konstellation på himlen i 1534 f.Kr.

Senmuts stjernekort

Forbindelsen støttes yderligere af indikationer fra oldtidens historikere vedrørende kronologien i tilknytning til Moses. Men ved at undersøge Moses' historiske forhold nærmere opdagede jeg snart, at der inden for forskningen hersker stor intern forvirring om denne betydelige skikkelse. Uden indskoling af teologiske hypoteser om Moses, der kunne trække undersøgelsen i en bestemt retning, søgte jeg fra starten at fastholde frit udsyn til alle sider. Og ligeledes uden forestilling om, hvor omfattende emnet er, arbejdede jeg systematisk med at afdække alt relevant, og ofte sjældent, materiale om Moses og kronologi. Det skulle tage mange år.

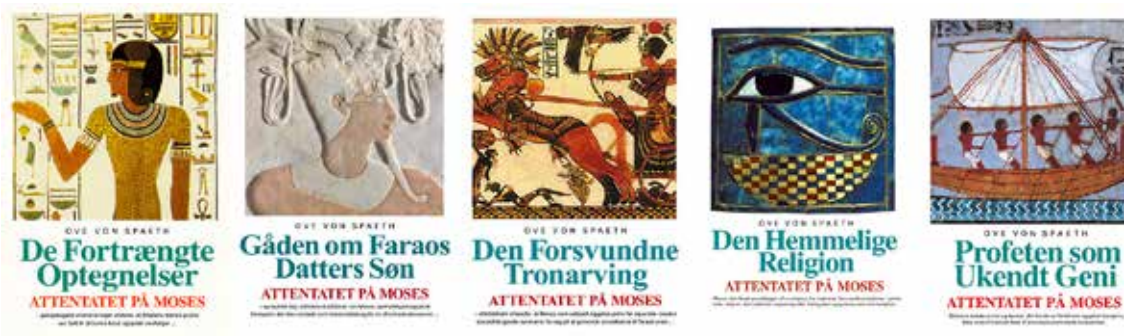

Det var under disse studier, at stjernekortet blev dateret. Resultatet blev i juli-august 2000 publiceret som videnskabelig afhandling i "Centaurus International Magazine of the History of Mathematics, Science, and Astronomy" (vol. 42). Jeg var forinden heldig at få mine opdagelser om den historiske Moses antaget hos det traditionsrige forlag C.A. Reitzel, og følte mig også godt tilpas med, at det er Søren Kierkegaards og H.C. Andersens originale forlag.

Det store materiale blev til bogserien "Attentatet på Moses" – og her blev en dansk tekstudgave om stjernekortet tilføjet bag i bind 2. Det var derefter også en glæde at blive benyttet som referee/reviewer hos verdens største og ældste internationaleviden skabshistoriske tidsskrift "Isis Journal of the History of Science".

Under de lange studier skabtes også den kolossale Moses-bibliografi (gengives bag i bøgerne).

Det var desuden en opmuntring, at bl.a. Jewish National and University Library i Jerusalem begyndte at anskaffe denne (danske) bogserie.

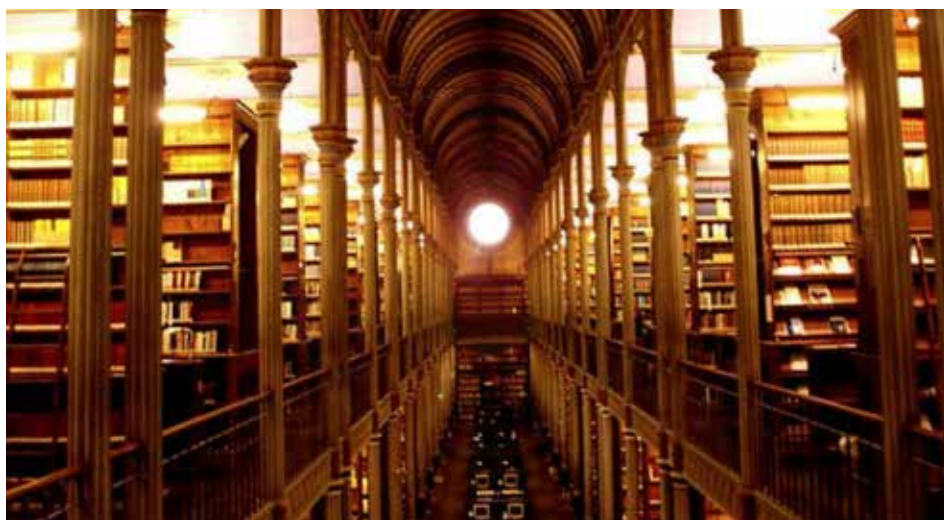
Bundet til Moses' gådefulde spor

Uden at vide det fra starten var jeg begyndt på et helt projekt blot ved oprindelig at ville skrive en billedtekst til stjernekortet. Pludselig fyldte teksten en hel side. Og snart efter en hel artikel. Det viste sig, at jeg ud fra mange års intensive beskæftigelse med hertil relevante historiske og spirituelle emner faktisk vidste en masse, hvad jeg på det tidspunkt ikke havde gjort mig klart. Denne viden og sammenhæng fandtes i mig, men var i en tilstand ligesom omrystet snevejr i en gennemsigtig legetøjsplastikkugle hvor skulle jeg ende og hvor begynde?

Den heldige afkodning af en bestemt dato i stjernekortet skulle vise sig som den overhovedet første præcise datering af dette kort. Da det hermed også blev en hjælp til endelig at kunne fastlægge Moses' tidsalder, faldt nu alle brikker på plads. Det havde den positive konsekvens, at her, præcis på det rette spor, kunne materialet selv lettere vise vej. Nu blev teksten en fuld bog. Og hurtigt til to bøger. Snart tre. Svulmede efterhånden op til hele 5 bøger, på et tidspunkt endda 6, så jeg disciplinerede mig selv meget for at få det i sandhed utroligt fascinerende og livlige stof mere begrænset i udstrækning og helst uden tab. Der blev anvendt næsten tyve år – foruden en årrække med generelle forstudier, der nu krystalliserede sig.

En skønne dag opdagede jeg, at det var som en mission, jeg reelt var i færd med at udføre. Ligesom i gamle dage, hvor kaptajner på farefuld og ukendt færd og med forseglede ordrer først måtte bryde seglet i rum sø. Dvs. efter lang tid uden land i sigte, og uden at kunne nå land ved f.eks. at ville undslippe i en robåd. Ingen mulighed for at flygte. Vejen ud er vejen igennem og her, at bringe Moses' eksistens tilbage i historien til bevidsthed igen.

Mange essentielle forhold, som fik betydning for vores kultur endnu i dag, stammer fra Moses og hans tid. At sammenarbejde det vidt spredte kildematerialets utallige stumper blev et utroligt hårdt og langvarigt arbejde. Men voldsomt fascineret som jeg var, kunne jeg ikke slippe det. Og til trods for al ydre modstand og problemer og de dybe personlige afsavn opdagede jeg, at der ikke var nogen vej udenom – jeg befandt mig simpelthen som fastbundet til at gennemføre arbejdet uanset hvad.

Undervejs med arbejdet på det store værk skete der de mærkeligste ting – der kom flere mere ejendommelige ubehageligheder i vejen, og der var også særprægede, godartede hændelser. Således nåede jeg, ofte næsten "i sidste minut", at få uvurderlig hjælp af fremragende eksperter inden for egyptologi, hebraisk, oldgræsk m.v., flere kun i kortere tid inden disse personligheder forlod denne verden efter et langt livs forskning og erfaring. Jeg nåede her i en heldig periode før Det Kgl. Biblioteks ombygning at anvende den gamle og utroligt righoldige læsesal, der tilmed var Danmarks eneste tværvidenskabelige forum (nu ophørt). Derinde – og herigennem også fra udenlandske biblioteker – nåede jeg i nogle år at låne og kopiere mere end tusinde meget væsentlige bogværker, artikler og dokumenter, præcis dem jeg fik brug for, inden der blev indført de for en ikke-institutionstilknyttet forskerbelastende afgifter ved udenlandske bogudlån og kopier. Og senere bortsparede endog bibliotekets fagkonsulenter og anden faglig bibliotekartjeneste (bl.a. hæmmes kildesøgning i ældre, ikke-elektronisk registrerede værker). Alt dette ville have umuliggjort en forskning i det usædvanlige omfang som Moses-seriens bøger forudsatte.

Op imod den udbredte fejldatering

Hvordan kan vi vide, at Moses ikke var nogen mytefigur, og at Moses' og israeliternes udvandring, Exodus, fra Egypten overhovedet har fundet sted? Fortløbende, og lige fra begyndelsen af værkets tilblivelse, bliver der om dets hovedemner til stadighed fremsat sådanne spørgsmål. Denne undren viser sig oftest at være influeret af udbredelsen af bl.a. flere teologiske skolers tvivl om Moses' eksistens som historisk person.

De pågældende teologiske hypoteser ses bl.a. udsprunget af, at man mest har efter-forsket Moses ud fra en fejlagtig datering, der placerer ham ca. 250 år for sent i det historiske forløb – ved 1200 f.Kr. i stedet for 15-1400 f.Kr. Følgelig er der ikke fundet noget spor hverken af Moses eller israelitternes udvandring. På dette mangelfulde grundlag hævdes i dag, at den bibelske Moses beretning er en nationalromantisk myte, skabt af opfindsomme præster for omkring 2.300 år siden for at give jøderne en glørværdig forhistorie.

Imidlertid findes der især i egyptiske og jødiske kilder i forbindelse med Moses et betydeligt antal af sandsynlige historiske spor. Disse er i stor udtrækning blevet ignoreret på grund af en unuanceret fastholdelse af den alt for sene datering og af mytehypotesen, der reducerer denne mest fremtrædende personlighed bag den bibelske kulturs oprindelse og i den jødiske selvforståelse til blot at være en fiktiv figur. Dette er uacceptabelt, fordi påstanden om Moses som myte viser sig konkret at være en historisk set umulig konstruktion, ligesom det ville være en komplet meningsløshed allerede for datidens jøder.

Det er en kilde til stadig undren, at traditionel akademisk forskning ikke i større grad har benyttet sig af de seneste 100 års ganske vist spredte, men talrige arkæologiske og tekstlige referencer til Moses-tidens begivenheder.

Oprørte universitetsfolk begyndte allerede ved udgivelsen af det første bind at tage mindre pæne metoder i brug. En af forskerne blev især stødt over, at jeg korrekt citerede hans angreb ordret. Og nogle af hans kolleger udtrykte i pressen: at de vil *"kæmpe mod bøgerne i mange år"*. Mange læsere så dette som en kompliment – at bøgerne fremstod med særlig klasse, når de *"kunne ryste de akademiske funktionærer"*. Men flere af disse fandt det ønskeligt at sætte opdagelserne i bås med bøger af eventyrere og fantastere, hvilket fik andre akademikere uden for de pågældende fagområder, og uden selv at have læst bøgerne, til uden videre at bruge samme prædikater.

Men vores fortidsviden er langt rigere og også mere tilgængelig end almindeligvis antaget. Så alt dette har sin egen ironi, fordi så mange data om bl.a. det, vi kalder myter, ligger rundt om i verdens biblioteker og museer og samler støv næsten uden at være kendt eller studeret. Et betydeligt antal af de netop i virkeligheden eksisterende

og relevante historiske kilder om Moses er samlet i bogværket. De fleste af dem er her for første gang sat i relation til moderne arkæologi og astronomisk datering. Det betragteligt store materiale om Moses gør det meningsløst, at han skulle være en mytisk skikkelse – derimod bestyrkes historiske og bibelske oplysninger om Moses som konkret person grundigt og væsentligt.

Spændende fund revurderes

Et uerkendt problem er, at tekstforskning startede inden arkæologien var videnskabeligt etableret. Undervejs fra de mange grundlæggende tekstmæssige opdagelser og snart fastere konklusioner for mere end 100 år siden og frem til nutidens forskning opstod hypoteser om disse funds mulige eller ikke-mulige relationer til forståelse af historien bag Bibelen.

Således konstrueredes der hypoteser om især "Moses som myte". Og de fik i mange tilfælde opbygget et efterhånden enormt litteratur-apparat omkring sig. Hvorefter senere generationer konfronteredes med et stadig opgenereret system af kommentarers kommentarer. Nye studerende bliver dermed ofte ukritisk indgivet det indtryk, at hypoteserne er at betragte som autoritativ sandhed.

I det aktuelle analysearbejde, der ligger til grund for Moses-bogserien, var det derfor i mange tilfælde nødvendigt for mig at gå helt tilbage til tidligere forskergenerationers kilder. Det blev gjort for at opnå mest mulig direkte viden (endda f.eks. også fra udgravningsrapporter) om fundene, samt om hvordan forskningsresultaterne derfra var tilvejebragt. Så i stedet for blot at tage den senere videre udbygning for givet, var det ofte af afgørende betydning at få analyseret selve udgangspunktet i relation til nyere fund og opdagelser.

Bøgernes ikke førhen sete sammenfatning af materiale i så stor skala i forbindelse med Moses-forskningen indebar, at dette tværvideenskabelige værk næppe var blevet fremstillet uden hjælp fra mange kompetente og interesserede forskere. Også andre dygtige hjælpere fortjener her stor tak.

Romaner eller fakta?

I tidens løb har adskillige forskere fået forespørgsler om romanskrievning fra læsere, der meget gerne vil have indblik i spændende informationer, men helst gennem fiktionens kendte formidlingsform. For nogle er en kildehenvisning en behagelig sikkerhed for kvaliteten af oplysningerne eller en interessant ekstra information undervejs – men hos andre kan det yderst forståeligt føles som mange trafiklys, der

lidt for ofte hæmmer hastigheden. Mange videnskabsmænd har anvendt romanform, når de har ønsket at lancere eller afprøve nye tanker en til almindelig læsebrug let håndterlig, men også mere ansvarsfri, formidling.

Et projekt som dette med ny forståelse af Moses' særlige baggrund har ikke tidligere været udført – og kunne evt. blive opfattet som mindre anvendeligt i praksis såvel som til seriøs vurdering, hvis de fremlagte opdagelser var beskrevet på en sådan måde, at de var mindre tilgængelige for kontrol. Derfor ingen roman, men nogle givne, af egen kraft medrivende emner af største relevans. I sig selv rummer de tilmed videre perspektiver – der endda også kan komme til at vedrøre en på længere sigt nødvendig nytænkning inden for de pågældende religioner.

Den spirituelle dimension

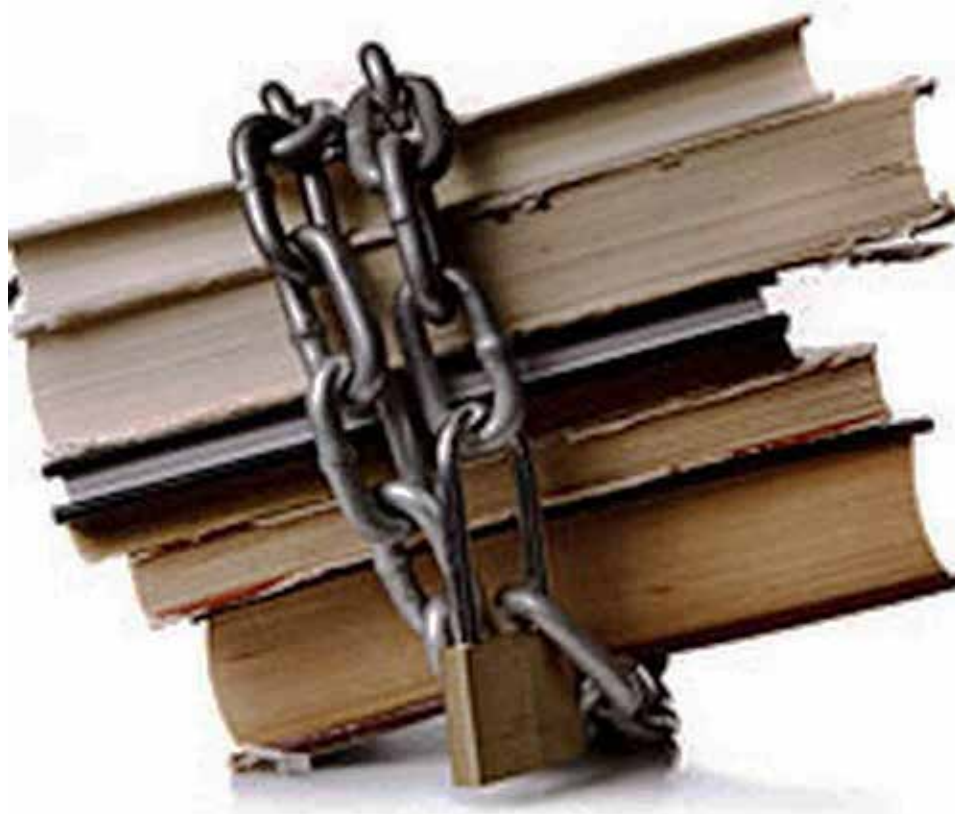
Desuden, i disse bøger om Moses' genopdagede baggrund udvides historiebegrebet i praksis på en sådan måde, at der på lige fod med øvrige historiske hændelser omtales en række magiske og spirituelle forhold. Moses' og Egyptens historie kan umuligt forstås, hvis disse også historisk tilhørende elementer ikke vises større opmærksomhed.

På den baggrund fremdrages derfor i bøgerne bl.a. det gamle Egyptens mysteriespil, 'frimurer'-lignende ritualer, rituel healing, magi, astrologi, religiøs kongemagt. Også f.eks. inskriptioner om de gamle kongers og generalers anvendelse af magi. Desuden orakler, guddommelig undfangelse, stjernelære-mytologi og kosmologi. Der rummes sublime indtryk fra en kultur, omfattende gennemtrængt af ånd – som her fandt sit udtryk i spirituel arkitektur og kunst, der overgår det meste fra nogen kendt civilisation. Ved vores møde med den berører den os stadig, nu flere tusinde år efter.

Blandt en del af disse oplysninger, også med nye vinkler til mysterier og indvielseskulter i oldtiden, har læsere genkendt nogle forhold inden for frimurerens og lignende grupper forhistorie. Nemlig hvor der i bøgerne er søgt her at videregive nogle fundamentale, ofte glemte træk, der stadig har visse konkrete ligheder med den gamle verdens historisk kendte forhold. Ikke mindst den egyptiske inspiration supplerer og perspektiverer emnet og vores forståelse, hvortil bøgerne netop fremdrager disse spirituelt funderede forhold i Egyptens fortid og kan vise flere også almene spor derfra bag nutidens kultur og historie.

En anmelder gav sin forståelse af bøgerne det udtryk: *"Moses var født til at være farao i det dengang mægtige Egypten, indviet i den gamle esoteriske visdom og intelligensmæssigt stående langt over sine samtidige. Han var tydeligvis en højt-udviklet sjæl, der skulle føre menneskene et skridt videre i udviklingen"*. Det er blevet muligt også på internet at læse mere om nogle af de mange opdagelser og om den inspirerende modtagelse, som deres fremlæggelse gennem bøgerne har fået. Og også om en for al ny forskning nødvendig kritik foruden en til tider mildest talt særpræget modstand. Uundværlig for en farverig start. Se f.eks. orientering på bøgernes egen hjemmeside, www.moses-egypt.net

De tilbageholdte oplysninger

Bibelen såvel som de gamle rabbinerskrifter og flere af oldtidens lærde forfattere omtaler, at Moses kendtes som faraos datters søn. Mine bøger om Moses fik deres usædvanlige serietitel *"Attentatet på Moses"* på den baggrund, at Moses i tre omgange i historien blev forsøgt destrueret: Første gang af egypterne, der fortrængte ham som tronkandidat og allerede i hans samtid fjernede hans navne og andre minder om ham for at gøre ham ikke-eksisterende. Senere af de præstelige Bibel-redaktører, f.eks. Esra i 300-tallet f.Kr., der reducerede Moses' egyptiske baggrund og status. Og endelig afviser som sagt flere af nutidens teologiske skoler Moses' eksistens og betegner ham som en frit opfundet, mytisk figur. Følgelig anses bøgerne som stærkt kontroversielle, ja kætterske.

Ved en revurdering af Moses' identitet og baggrund søger bøgerne at fremdrage den tilsidesatte historiske eksistens af denne oldtidspersonlighed, der for os står som den, der sætter, eller endda selv udgør, skellet mellem historie og forhistorie.

Derfor har den første af bøgerne i denne serie, som begyndte at udkomme i 1999, fået titlen *"De Fortrængte Optegnelser"*. Seriens 5 bind er selvstændige og kan læses uafhængigt af hinanden.

Der præsenteres her en nyorientering, og her bl.a. også med perspektiver for hidtidig forskning på vejen til forvandling. Og i den hidtidige religiøse lære og opfattelse må også kosmologisk indsigt på ny blive inddraget. Der er adskillige tegn på, at Moses med sin høje indvielse og uddannelse i Egypten bragte flere religionsmæssige 'hemmeligheder' med sig ud ved sin og israelitternes udvandring fra Egypten. I dag synes tiden moden til, at mange spændende ting vil blive afklaret, og flere gåder kan stå foran deres løsning.

Ove von Spaeth
Uafhængig historisk forsker – www.moses-egypt.net
– en del af oplysningerne er fra Ove von Spaeths bog
"Den Hemmelige Religion", bind 4.
i forfatterens serie om den historiske Moses:
"Attentatet på Moses".

VidsomsNettet

www.vidsomsnettet.dk